

Sygn. akt **IC 480/12**

o.a.WYROK

o.b.W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Mariusz Tchórzewski

Protokolant: Anita Listoś

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 czerwca 2013 r. w Lublinie

sprawy z powództwa R. N.

przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. w W.

o pozbawienie w całości wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...), z dnia 29 września 2011 r., opatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Stalowej Woli z dnia 8 listopada 2011 r., wydanym w sprawie I Co 1848/11

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda R. N. na rzecz pozwanego (...) Banku (...) S.A. w W. kwotę 7200,-,- (siedem tysięcy dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. kosztami sądowymi, od ponoszenia, których powód był zwolniony, obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IC 480/12 UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 czerwca 2012 r., skierowanym przeciwko (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W., R. N. domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...).

W uzasadnieniu żądania powód wskazał, że pozwany bank nie dysponuje żadnym dokumentem, na podstawie, którego możliwe było wystawienie przeciwko niemu bankowego tytułu egzekucyjnego. W konsekwencji, zaprzeczył zdarzeniom, na którym oparto „wydanie” klauzuli wykonalności. Powód podniósł, że zgodnie z przepisami art. 97 Prawa bankowego, warunkiem koniecznym dla wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego (bte) i następczego nadania mu klauzuli wykonalności przez sąd powszechny, jest wystawienie tego tytułu wyłącznie przeciwko osobie, z którą dokonano czynności bankowej (albo jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z czynności bankowej) i która złoży stosowne, pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Dodatkowo powód podniósł, że nie był dłużnikiem banku z tytułu zawarcia umowy kredytowej, lecz miałby odpowiadać z tytułu poręczenia za dług osób trzecich.

W związku z powyższym, powództwo z dnia 13.06.2012 r. (k.18) powód, poprzez swego profesjonalnego pełnomocnika, oparł na dwóch zarzutach:

- braku pisemnego poręczenia za dług J. G. i M. G.
- braku pisemnego oświadczenia poręczyciela (powoda) o poddaniu się egzekucji.

W dniu 29 października 2012 r. pozwany (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. złożył odpowiedź na pozew, w której nie uznał powództwa, wniósł o jego oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych (odpowiedź na pozew k. 97). W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powód był i jest jego dłużnikiem na mocy poręczenia wekslowego, w odniesieniu do weksla własnego kredytobiorców J. G. i M. G., będącego zabezpieczeniem umowy nr (...) kredytu P.. Pozwany wskazał, że powód został poinformowany o wypowiedzeniu przedmiotowej umowy oraz dwukrotnie wezwany, jako współdłużnik, do zapłaty należności wynikających z tej umowy. W dniu 31 grudnia 2010 r. strony umowy oraz pozwany, na wniosek dłużników i ich poręczyciela, podpisały ugodę w sprawie zapłaty ciężących na dłużnikach zobowiązań oraz podpisały kolejne oświadczenia o podaniu się egzekucji z tej nowej umowy, na podstawie art. 97 prawa bankowego. Następnie, jak wskazał pozwany, ugoda ta została wypowiedziana przez bank, a dłużnicy zostali wezwani do zapłaty należności wynikających z pierwotnego kontraktu.

Pismem z dnia 15 listopada 2012 r. powód, poprzez pełnomocnika, ustosunkował się do odpowiedzi na pozew, zgłaszając kolejne zarzuty, przeciwko istnieniu jego obowiązku stwierdzonego bankowym tytułem egzekucyjnym:

- zakwestionował skuteczność poręczenia wekslowego powoda na wekslu własnym in blanco kredytobiorców, ze względu na nieważność samego weksla, z powodu braku wypełnienia przesłanek z art. 101 pkt 2 pr.weksl., skutkiem czego dokument podpisany przez powoda nie może być uznany za weksel, w rozumieniu art. 102 pr.weksl.
- powód złożył pozwanemu bankowi oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych umowy o restrukturyzację kredytu, powołując się na podstęp pracowników pozwanego (k.92)

W toku procesu strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie (protokoły k. 164 i 173).

Sąd okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 2.11.2009 r. J. i M. małżonkowie G. zawarli z pozwanym (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. umowę kredytu P. nr (...). Przy podpisywaniu powyższej umowy obecny był także powód. Należyte wykonanie umowy zostało zabezpieczone wekslem in blanco podpisanym przez dłużników i poręczonym przez powoda (wypisał stosowną klauzulę i złożył podpis na odwrocie blankietu wekslowego), oboje dłużnicy oraz poręczyciel podpisali deklaracje wekslowe oraz złożyli pisemne oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 97 prawa bankowego (poświadczono za zgodność z oryginałem odpisy weksla i deklaracji wekslowej -k.135, 136, oświadczenie R. N. z 2.11.2009 r. o poddaniu się egzekucji w oryginale – k.119).

Na skutek niewywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań przez dłużników, pozwany wypowiedział umowę z dnia 2 listopada 2009 r. i wezwał dłużników oraz poręczyciela wekslowego do zapłaty kwoty 9.022,52 zł.

W dniu 31 grudnia 2010 r. dłużnicy i ich poręczyciel wekslowy złożyli do kredytobiorcy wnioski o restrukturyzację zadłużenia wynikającego z przedmiotowej umowy, powód razem z dłużnikami tego samego dnia podpisał umowę restrukturyzacyjną dotyczącą umowy (...) nr (...). Umowa ta została zabezpieczona m.in. złożeniem przez powoda oświadczenia o poddaniu się egzekucji na zasadzie art. 97 prawa bankowego. W treści punktu 11 ugody strony zastrzegły także, że nie stanowi ona odnowienia zobowiązania umowy kredytowej, w związku z czym wierzyciel zachował wszelkie roszczenia, prawa i zabezpieczenia z umowy z 2009 r., zaś w myśl pkt 15 ugody zmieniała ona wyłącznie warunki spłaty z tej umowy pierwotnej. W związku z dalszym niewywiązywaniem się, przez kredytobiorców, z obowiązku spłaty zadłużenia, pismem z dnia 30.03.2011 r. pozwany bank wypowiedział umowę z 2009 r., wzywając wszystkich dłużników do spłaty całości wymagalnej kwoty, po upływie terminu wypowiedzenia (umowa kredytowa z 2009 r. – k.9-14, oświadczenia powoda o stanie majątkowym k.15, 16, , wezwanie do zapłaty z 7.07.2010 r. i wypowiedzenie umowy k.106, oświadczenie R. N. z 31.12.2010 r. o poddaniu się egzekucji – k.109-110, wezwanie do zapłaty z 30.03.2011 r. i wypowiedzenie umowy k.112, wezwanie do zapłaty z 6.07.2011 r. k.113, wnioski i ugody z 31.12.2010 r. – k.168-169a, zeznania powoda k.165).

W dniu 25.10.2011 r. pozwany bank wniósł o nadanie klauzuli wykonalności bte, przeciwko kredytobiorcom i poręczycielowi wekslowemu, na łączną kwotę zadłużenia ponad 314 tys. zł, wskazując na solidarną odpowiedzialność osób wymienionych w bte z tytułu umowy kredytowej z 2.11.2009 r. i podnosząc, że to wymagalne zadłużenie figuruje w księgach banku. W oparciu o zapisy z tych ksiąg bte został wystawiony. W dniu 8.11.2011 r. Sąd Rejonowy w Stalowej Woli nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...)klauzulę wykonalności przeciwko kredytobiorcom i poręczycielowi. Następnie pozwany złożył u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kraśniku Rafała Wołoszyna wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko powodowi, postępowanie to nie zostało zakończone (vide postanowienie tut. Sądu z 26.09.2012 r. – k.61), dłużnik R. N.nie zaskarżył postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności bte, mimo że bezspornie wniosek banku nie spełniał wymogów koniecznych, dla jego uwzględnienia, nie dołączono, bowiem do niego pisemnych oświadczeń dłużników o poddaniu się egzekucji, wymaganych w art. 97 pr.bank. (bezsporne – dołączone akta sprawy I C 1848/11, pismo komornika k.63 akt sprawy).

W dniu 1 czerwca 2012 r. powód złożył pozwanemu oświadczenie, w którym uchylił się od skutków prawnych oświadczenia woli w postaci wniosku o zawarcie umowy restrukturyzacyjnej dotyczącej wierzytelności wynikającej z umowy kredytowej nr (...) z dnia 2 listopada 2009 r., zawartej między (...) Bankiem (...) S.A. w W., a J. G. i M. G. (oświadczenie k. 93, 94).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wskazane wyżej dowody oraz częściowo na podstawie zeznań powoda.

Dowody w postaci dokumentów prywatnych i urzędowych Sąd obdarzył wiarą w całości. Ich prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron, mogły, zatem posłużyć dla weryfikacji zeznań powoda, pod kątem stworzenia łańcucha dowodów niesprzecznych wewnątrznie, wzajemnie, logicznie się dopełniających.

Zeznania powoda Sąd uznał za wiarygodne w zakresie, w jakim były one spójne z resztą dowodów zgromadzonych w sprawie. Odnosząc się natomiast do zeznań powoda w zakresie, w jakim starał się on wykazać, że nie poręczał kredytu małżonków G., to z całą stanowczością należy podkreślić, że były one wiarygodne, choć bezprzedmiotowe dla rozstrzygnięcia niniejszego procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części, albo jego ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy.

Powództwo oparte na treści art. 840 k.p.c. jest środkiem obrony dłużnika przed egzekucją i w żadnej mierze nie może być utożsamiane ze środkiem odwoławczym lub nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zatem nie może zmierzać do jakiegokolwiek kontroli orzeczenia będącego tytułem wykonawczym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, z dnia 13 września 2012 r., sygn. akt I ACa 208/12, LEX nr 1220675, czy też postanowienie Sądy Apelacyjnego we Wrocławiu, sygn. akt I ACz 503/12, LEX nr 1135410).

Podstawą powództwa opartego na normie wskazanego wyżej przepisu art. 840 § 1 k.p.c. nie jest właściwa dla środków zaskarżenia wadliwość orzeczenia sądowego, będącego składnikiem tytułu wykonawczego (w analizowanym przypadku mogło one być zwalczane zażaleniem, czego dłużnik nie uczynił), lecz zasadność i wymagalność obowiązku stwierdzonego tym tytułem. Podkreślenia wymaga też fakt, iż powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oparte na każdej z ustawowych podstaw wymienionych w tym przepisie nie jest kontynuacją postępowania, w którym zapadło prawomocne orzeczenie sądowe (vide wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 1972 r., sygn. akt II PR 372/72).

Formułując żądanie pozwu oraz uzasadniające go okoliczności powód zaprzeczał zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności kwestionował istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem

egzekucyjnym, nie pochodzącym od Sądu. Stosownie, zatem do obowiązku wynikającego z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. winien swoje twierdzenia udowodnić, przedstawiając odpowiednie dowody.

W toku sprawy powód, poprzez pełnomocnika, zgłosił szereg dalszych zarzutów i faktów, mających uzasadniać żądanie zawarte w pozwie.

Wskazać, zatem należy, iż zgodnie z art. 843 § 3 k.p.c. strona powodowa miała obowiązek w pozwie przytoczyć wszystkie zarzuty, jakie w tym czasie mogła zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu. Jak podkreśla się w judykaturze, we wskazanej normie ustawodawca ustanowił prekluzję dla zgłaszania zarzutów w powództwach przeciw egzekucyjnym, łącząc ją z chwilą wniesienia pozwu do sądu. W konsekwencji, strona powodowa traci prawo powoływania dalszych zarzutów w postępowaniu, które zainicjowała, nawet przed ostatecznym uzupełnieniem braków formalnych i fiskalnych pozwu, i przed doręczeniem jego odpisu pozwanemu (por. wyrok SN z 28.04.2005 r. III CK 504/04). W realiach sprawy oznacza to, że wyłącznie zarzuty zgłoszone przez R. N. w piśmie z daty nadania (u operatora pocztowego) 13.06.2012 r. mogły być poddane badaniu i ocenie Sądu w aspekcie podstaw do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego wskazanego w tym piśmie. Pozostałe zarzuty, zgłoszone po tej dacie, bez względu na etap procesowy postępowania, w którym to uczyniono, były bezspornie możliwe do zgłoszenia w pozwie (powód od 2009 r. miał, bowiem świadomość, jaki blankiet wekslowy (w jakiej formie) opatrzył własnoręcznie klauzulą poręczenia i własnym podpisem oraz miał świadomość, że kilkanaście dni przed wysłaniem pozwu za pośrednictwem operatora pocztowego, w dniu 1.06.2012 r. wysłał pozwanemu swoje oświadczenie z dnia 31.05.2012 r. o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli). Tym samym, obie kwestie podniesione w piśmie pełnomocnika powoda z dnia 15.11.2012 r., jako objęte sprekludowanymi zarzutami w rozumieniu z art. 843 § 3 k.p.c., nie mogły być poddane ocenie faktycznej i prawnej w niniejszym procesie. W konsekwencji, w oparciu o tę samą normę, Sąd mógł rozstrzygać o żądaniu pozwu analizując wyłącznie zarzuty:

- braku pisemnej umowy poręczenia powoda za zobowiązanie kredytowe osób trzecich i w konsekwencji braku podstaw do przyjęcia, że dokonał on z pozwanym czynności bankowej;
- braku pisemnego oświadczenia powoda o poddaniu się egzekucji z art. 97 pr.bank., co wykluczało możliwość objęcia powoda treścią bankowego tytułu egzekucyjnego.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe w sprawie wykazało całkowitą bezzasadność obu zarzutów.

Przechodząc do oceny pierwszego z nich należy wskazać, że istotnie powód nie złożył w formie pisemnej oświadczenia o poręczeniu zobowiązań kredytobiorców, lecz wyłącznie, dlatego, że takiego poręczenia nikt nie wymagał. Poręczenie regulowane przepisami Kodeksu Cywilnego jest instytucją odrębną i niezależną od avalu, czyli poręczenia wekslowego, regulowanego przez przepisy art. 30 i nast. ustawy z dnia 28.04.1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U.1936/37/282). Zgodnie z art. 31 pr.weksl. samo umieszczenie słowa „poręczam” i podpisanie przez osobę trzecią, skutkuje powstaniem avalu. Okolicznością bezsporną, wynikającą z dokumentów przyjętych za dowód w sprawie, jest to, że R. N. miał być wyłącznie awalistą w ramach zabezpieczenia umowy kredytowej J. i M. małżonków G.. Było to zresztą oczywiste w świetle przepisów ustawy z 29.08.1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. 1997/140/939 ze zm.), gdyż poręczenie wekslowe jest czynnością bankową w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy i możliwym jest wystawienie bte przeciwko awaliście (por. uchw. SN z 11.07.2000 r. III CZP 22/00 M.Prawn. 2001/1/26 oraz uchw. SN z 20.07.1999 r. III CZP 14/99 OSP 2000/3/41), natomiast cech tych nie posiada samo poręczenie „cywilne”, uniemożliwiając takie analogiczne działania bankom (wyrok SA w Poznaniu z 26.04.2007 r. I ACa 891/06). Konkludując, w pozwie z dnia 13.06.2012 r. powód nie zawarł żadnych zarzutów, co do ważności i skuteczności poręczenia wekslowego dokonanego przez powoda, a zarzut odnoszący się do innej instytucji prawnej nie mógł odnieść zakładanego przez stronę skutku, jako niezwiązany z podstawą faktyczną sporu.

W zakresie drugiego z zarzutów należy wskazać, że był on całkowicie bezpodstawny. Dowody przedłożone przez pozwanego (dokumenty w oryginale) wskazały, że powód zarówno podpisał w dniu 2.11.2009 r. dokument deklaracji

wekslowej w zakresie związanym z avalem, jak też –tego samego dnia – powiązane z udzielonym avalem oświadczenie o poddaniu się egzekucji z art. 97 pr.bank.

Reasumując, powód nie wykazał i nie udowodnił, aby w niniejszej sprawie, w zakresie zgłoszonych, niesprekludowanych zarzutów, miał zastosowanie art. 840 § 1 pkt 1 kpc, a tym samym nie udowodnił, by żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności było zasadne.

Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnia treść art. 98 § 1 kpc w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U.2013.490 – t.j.). Sąd zasądził na rzecz pozwanego kwotę 7.217 zł, na którą składają się kwota 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwota 17 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa.